

Älghult Glasbruk

Foto: Björn Lindbom, SGU

På uppdrag av Sveriges geologiska undersökning (SGU) har miljökonsultföretaget Golder under 2017-2018 genomfört miljötekniska undersökningar, en sk huvudstudie, vid det före detta glasbruket i Älghult. Området kring glasbruket är förorenat främst av arsenik och bly, vilket kan utgöra en ökad hälsorisk för människor och miljön i glasbrukets närhet. Arbetet har finansierats med statliga bidragsmedel av Naturvårdsverket via Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Älghults f.d. glasbruk ligger i den södra delen av Älghults samhälle, Uppvidinge kommun i Kronobergs län. Älghult ligger ca 5 mil öster om Växjö och har drygt 400 invånare. De f.d. glasbruksbyggnaderna står kvar inom området (själva hyttan, ett sliperi, en transformatorstation och en gastank). Närmsta bostadshus ligger ca 50 meter sydöst om området.

Älghults glasbruk anlades 1933, och verksamheten bedrevs fram till 2002. På bruket producerades både sodaglas och kristallglas samt blyhaltigt glas. Före 1980-talet tillverkades egen mängd. Osäkra uppgifter anger att produktionen av blyhaltigt glas avslutades någon gång under 1970-talet. Arsenik har använts som luttringsmedel, men ersattes med antimon i halvkristall 1990, och i helkristall 2001. Förutom bly, arsenik och antimon finns

uppgifter om användning av mangan, krom, koppar och kobolt, för färgning av glaset.

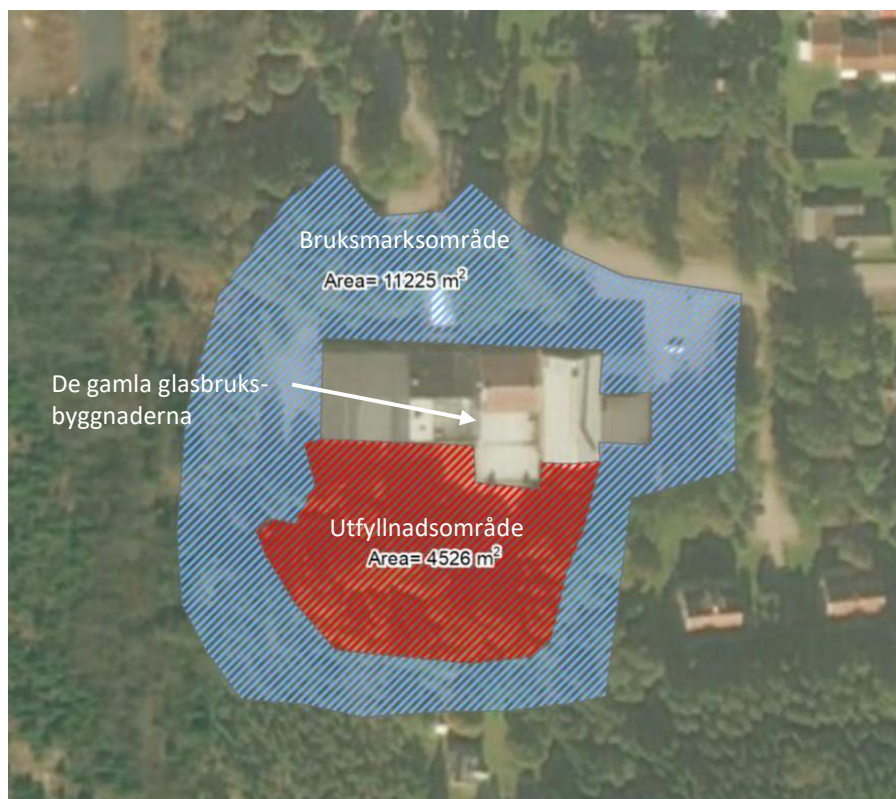
Det genomförda arbetet omfattar provtagningar av jord och grundvatten, och avser de ämnen som kan kopplas till den tidigare glasbruksverksamheten. En indelning har gjorts i bruksområde och utfyllnadsområde. Det senare är ett område som är ca 4.500 m² som har fyllts ut med restprodukter från glasproduktionen och även vissa rivningsmassor.

Resultaten från provtagningen visar att kraftigt förhöjda halter av arsenik och bly föreligger inom utfyllnadsområdet, och ställvis även av koppar. Dessa ämnen har uppmätts i halter över gränsvärdet för farligt avfall. Inom bruksområdet har arsenik och barium uppmätts

i förhöjda halter, men förekomsten är mer fläckvis över bruksområdet och lika höga halter som i utfyllnadsområdet har inte kunnat påvisas inom bruksmarken.

Den riskbedömning som genomförts visar att arsenikhalterna inom bruksområdet kan innebära en risk för negativa hälsoeffekter, där intag av jord utgör den styrande exponeringsvägen. För barn föreligger även en risk för akuta effekter (övergående symptom). För utfyllnadsområdet påvisas risker för negativa hälsoeffekter avseende arsenik och barium. Inom samma område visas på risk för akuta effekter i både ytlig och djupliggande jord, och för små barn även en potentiell risk för dödlig effekt (oralt intag). Vid den samlade bedömningen av riskerna inom området har läkarexpertis från Arbets- och miljömedicin deltagit.

Sammantaget visar de genomförda undersökningarna att det föreligger ett tydligt behov att reducera miljö- och hälsoriskerna kring det fd glasbruket. Särskilt gäller detta utfyllnadsområdet. De åtgärdsmetoder som först och främst anses lämpliga för att reducera eller eliminera dessa risker är urschaktning av kontaminerade jordmassor eller glasavfall samt deponering av dessa massor på en extern mottagningsanläggning. Länsstyrelsen i Kronobergs län kommer att söka statsbidrag för att låta genomföra en sanering av området, och har i kommunikationen med Naturvårdsverket äskat medel för att prioritera Älghult glasbruk framför andra glasbruk i regionen. Arbete med bidragsansökning pågår i skrivande stund.

Flygfoto över glasbruksområdet med bruksmarks- och utfyllnadsområde markerade.

Vill du ha mer information, ta gärna kontakt med:

Björn Lindbom, SGU, tel 070-5214438

Karin Simonsson, Länsstyrelsen i Kronobergs län, tel 010-2237121

Johanna Hermansson, Uppvidinge kommun, tel 0474-47083